

Մանկավարժություն և դասավանդման մեթոդիկա

Սոնա Հակոբյան

*Եվրոպական համալսարանի Կիրառական լեզվաբանության ամբիոնի վարիչ,
«ԷՍՕԱՅԻ» անգլերենի միջազգային դպրոցի հիմնադիր-ընթացակց,
բանասիրական գիտությունների թեկնածու
Էլ. հասցե՝ s.hakobyan@eua.am*

DOI: 10.53614/18294952-2021.1-134

«CLASSROOM ACTION RESEARCH» ՄՈՏԵՑՈՒՄԸ ՈՐՊԵՍ ԴԱՍԱՎԱՆԴՈՂԻՇԱՐՈՒՆԱԿԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴԻՅՈՒՆԱՎԵՏՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾԻՔ

Սույն հոդվածում քննում ենք դասավանդողի և դասի արդյունավետությանը վերաբերող որոշ հարցեր, որոնք հընթացս հրամայական են մանկավարժության և դասավանդման մեթոդիկայի ծրագրերի արդիականացման և մասնագիտական զարգացման համար: Վերջին ժամանակներում այսպես կոչված Classroom Action Research («դասարանային գործունեության հետազոտություն») մոտեցումը դասավանդման մասնագետների շրջանակներում դարձել է արդիական ուսումնասիրությունների առարկա դասընթացի և դասավանդման որակի բարելավման համատեքստում: Այն հանդիսանում է մասնագիտական զարգացման մի մոտեցում, ըստ որի մասնագետները քննում են իրենց իսկ գործունեության տվյալները և փորձում գտնել բարելավման ուղիներ: Այս մոտեցումն արդեն կիրառվում է գրեթե ողջ աշխարհում, սակայն հայկական իրականության մեջ այն դեռևս նորույթ է, և նմանատիպ հետազոտությամբ ուսումնասիրությունները համընդհանուր բնույթ չեն կրում: Մեր նպատակն է ներկայացնել այս մեթոդի արդյունավետությունը և կիրառության անհրաժեշտությունը դասավանդողների մասնագիտական զարգացման համատեքստում: Ըստ այսմ, մեթոդի անհրաժեշտությունը ներկայացված է «ԷՍՕԱՅԻ» անգլերենի միջազգային դպրոցի դասավանդողի փորձի օրինակով:

Հիմնաբառեր. դասավանդող, հետազոտող, գործունեություն

յուն, արդյունավետություն, մասնագիտական զարգացում, շարունակական կրթություն:

Ներածություն

Ընդհանուր առամամբ դասարանային գործունեության հետազոտություն մոտեցումը ընկալվում է որպես մի մեթոդ, որը օգնում է լավագույնս բացահայտելու դասավանդողի լսարանային աշխատանքի արդյունավետությունը և այն մեխանիզմները, որոնք կարող են միտված լինել ուսումնական գործընթացի ընդհանրական բարելավմանը: Դասարանային հետազոտության մեթոդը սերում է «գործունեության հետազոտություն» հասկացությունից, որը առաջարկել է ամերիկացի գիտնական Կուրտ Լևինը դեռևս 1946 թվականին՝ որպես հասարակական հոգեբանության հետազոտությունների միջոց: Ավելի ուշ, Դոնալդ Սչոնը հիշատակել է համակարգային փոփոխություններ կատարող մասնագետների գործունեությունը շեշտադրելով, որ դասարանային գործունեության հետազոտությունը համակարգային գործունեություն է, որն ավելի քիչ ֆորմալ մոտեցում է, և որը պետք է իրականացվի դասավանդման գործընթացում շարունակաբար ընդգրկված դասավանդողի կողմից՝ իր իսկ լսարանային գործունեության ուսումնասիրության համար (Schön, 1983): Գործունեության հետազոտությունը, մասնավորապես՝ դասարանային հետազոտության խորքային հետազոտություններ իրականացրել է Ս. Քորեյը, որը գործունեության հետազոտությունը կապում է դասավանդողների հետ՝ նշելով, որ փոփոխությունները կրթական համատեքստում լավագույնս կիրականացվեն հենց դասարանային հետազոտության մոտեցմամբ, քանի որ դասավանդողները, ղեկավարները և վարչական աշխատակիցները առավել ներգրավված են և կարող են կիրառել հետազոտության արդյունքները հենց դասարանում (Corey M, 1954): Ոլորտի հետազոտող Փ. Ուրը այս տեսանկյունից նշում է, որ դասավանդողները իրականացնում են դասարանային հետազոտություն իրենց կողմից դասավանդված առարկայի շրջանակներում, և դա միտված է բարելավելու հենց սեփական դասավանդման որակը (Ur, 1996):

Հայկական իրականության մեջ դասընթացում որոշակի բացթողման, դիտողության կամ առաջարկի մատնանշման դեպքում հաճախ հանդիպում ենք մասնագետների ըմբոստությանը, և այս առումով դեռևս անհրաժեշտ են ոլորտային վերապատրաստումներ: Մասնագետներն այսօր պետք է ընդունեն շարունակական կրթության հրամայականը, և «գործունեության հետազոտություն» մոտեցման համակարգային ներդրումը թերևս կունենա դրական արդյունք: Ներքոգրյալ հոդվածում փորձենք ներկայացնել դասարանային հետազոտության մոտեցման մոդելը, և այդ մոտեցմամբ աշխատելու քայլերը, որոնք բացառապես միտված են դասավանդողի արդյունավետության և հետաքրքրության խթանմանը:

Տեսական հիմունքներ

Դասարանային գործունեության հետազոտության էությունը

Ամենաընդհանուր իմաստով «գործունեության հետազոտությունը» ընկալվում է որպես տեղեկատվության համակարգում, որի գլխավոր նպատակը հասարակական փոփոխություններ իրականացնելն է: Դասարանային գործունեության հետազոտության անգլերեն հասպավումը՝ *CAR-Classroom Acton Research*, թույլ է տալիս եզրակացնել, որ ԴԱՍԱՐԱՆԸ չի սահմանափակվում միայն ֆիզիկական տարածությամբ. նրանում ամբողջացվում են նաև ուսանողներն ու դասավանդողը ուսումնառության համատեքստում: ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԸ պլանավորված գործողությունն է, որը միտված է որոշակի նպատակների իրագործման, իսկ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆԸ այն գործընթացն է, որը բացահայտում է ուսումնասիրության առարկան՝ կիրառելով համապատասխան մեթոդաբանություն տվյալների հավաքագրման համար (McNiff, 2002): Սրա հենքով դասարանային գործունեության հետազոտությունը առաջին հերթին սահմանվում է ընդհանրական իմաստով՝ որպես գործունեության հետազոտություն, երկրորդ իմաստով ներկայանում է որպես դասարանային գործունեության հետազոտություն, իսկ վերջին սահմանումը հարում է այն գործընթացներին, որոնք իրականացնում են դասավանդողները դասարանում և տալիս իրավիճակային լուծումներ (Johnson, 2012): Իրականում դասարանային գործունեության հետազոտությունը հանդես է գալիս որպես տեսության և փորձառության մեկտեղում (Burns, 2010, p. 90): Այսինքն՝ դասավանդողները մասնակցելով կրթական ծրագրերով նախատեսված դասընթացների և մասնագիտական վերապատրաստումների ստանում են տեսական գիտելիքներ, որոնք հրնթացս համատեղելի են դառնում դասարանային իրավիճակում նրանց իրականացրած գործունեության հետ: Ըստ ամենայնի, գործունեության հետազոտության նպատակը ոչ թե գիտելիք արտադրելն է, այլ՝ փորձառությունը բարելավելը:

Գործունեության բոլոր տեսակի հետազոտություններն ունեն որոշակի ընդհանուր բնութագրեր, որոնք համապարփակորեն ներկայացրել Մ. Լոդիկոն: Այսպես՝

ա/ գործունեության հետազոտությունն իրականացվում է հեազոտության մասնակցի դասարանային իրավիճակում, և այս մասնակիցը իրականացնում է կենտրոնական գործառույթ, որով հաստատվում է, որ հետազոտությունն իրականացվում է առօրյա կրթական համատեքստում,

բ/ այն ներառում է համագործակցություն կրթական գործընթացում ընդգրկված այլ մասնագետների հետ,

գ/ այն շեշտադրում է կրթական գործընթացների փոփոխության և բարելավման անհրաժեշտությունը,

դ/ այն շարունակական գործընթաց է և ներառում է տվյալների հավաքագրման մի քանի փուլ (Lodico, M.G., Spaulding, D.T. and Voegtle, K.H., 2006, p. 290):

Շարունակականության համատեքստում դասարանային հետազոտությունը անցնում է հետևյալ փուլերը.

Պլանավորում: Այս փուլում առանձնացվում է քննության հիմնահարցը, մշակվում է գործողությունների պլան ըստ որի հնարավոր կլինի բարելավել հետազոտության համատեքստի որոշակի ոլորտներ:

Գործողություն: Այս փուլում գործարկվում է մշակված պլանը՝ ըստ համաձայնեցված ժամանակահատվածի:

Դիտարկում: Այս փուլը ներկայացվում է որպես տվյալների հավաքագրում և քննվում է գործողության ազդեցությունը:

Արտացոլում: Գնահատվում է գործողության ազդեցությունը, որն էլ հետագայում հանդիսանում է հաջորդ շրջափուլում իրականացվող հետազոտությունների հիմք (Burns A. a., 2006, p. 22):

Լսարանային գործունեության հետազոտությունը իրականում նույնանում է ընդհանուր գիտական հետազոտության մոդելի հետ, սակայն իրականացվում է ավելի ոչ ֆորմալ մակարդակում: Նախ և առաջ, լսարանային գործունեության հետազոտության մոդելը առանձնանում է նրանով, որ հետազոտությունն իրականացնում է դասարանային/լսարանային մակարդակում ներկայացված պրակտիկ մասնագետը, որը չի կարող ուղղակիորեն հաշվի չառնել ուսանողական ուսումնառության գործընթացը: Այս համատեքստում Ա. Բրնսի կողմից ներկայացված վերոնշյալ չորս փուլերը հետագայում ընդլայնվել են, և մասնագիտական գրականության մեջ շատ հաճախ հանդիպում ենք յոթ քայլերով ներկայացվող գործընթաց (Phillips, D., 2010, Wachholz, P., 2004), որը, սակայն, մենք փորձել ենք ձևակերպել հետևյալ կերպ.

Քայլ 1-Հետազոտության խնդիրի սահմանում: Անհրաժեշտ է առանձնացնել հետազոտության առարկան կամ խնդիրը, որը պետք է սերտորեն կապված լինի լսարանային իրավիճակում ուսանողի ուսումնառության հետ: Այսինքն՝ կարող ենք ունենալ այնպիսի հարցադրում, որի շրջանակում միգուցե պարզվի, որ, օրինակ, գնահատման այս կամ այն տարբերակը ավելի կիրառական կլինի թեմայի շուրջ կտարողականության բացահայտման համար, կամ համագործակցային, թիմային աշխատքով դասավանդումը ավելի արդյունավետ կլինի որևէ երևույթի սահմանման և ընկալման համար: Հարկ է նաև նշել, որ քանի որ դասարանային գործունեության հետազոտությունը հետագա որոշումների կայացման աղբյուր է հադիսանալու, ապա կարևոր է, որ ուսումնասիրվող խնդիրը կամ հարցը լինի ուսուցչի/դասավանդողի կառավարման մակարդակում, այսինքն՝ պայմանավորված լինի դասավանդողի մոտեցման փոխփոխությամբ, և ոչ թե՛ ուսանողի: Դրանք կարող են լինել դասավանդման ռազմավարությունները, գնահատման մեխանիզմները, դասարանային գործունեությունը: Ավելին, ուսումնասիրությունները ցույց են տալիս, որ նման մոտեցման կիրառությունը նպաստավոր է սկսել ոչ թե «խնդիր ունեցող լսարանում», այլ այն լսարանում, որտեղ գործընթացը թվում է, թե սահուն է ընթանում:

Քայլ 2 - Մեթոդական գրականության ուսումնասիրություն: Հետազոտության համար անհրաժեշտ է հավաքագրել երկու տեսակի տեղեկատվություն՝ ֆոնային/նախադրյալ գրականություն և տվյալներ: Այս առումով

հարկ է նշել, որ հետազոտությունը կարող է լինել ոչ այնքային հիմքային, ինչպես ավանդական հետազոտության մեջ, և միանշանկորեն թույլատրելի է երկրորդական աղբյուրների կիրառությունը: Կան բազմաթիվ առցանց հարթակներ, որոնք տրամադրում են բավականին ընդգրկուն նյութեր՝ մասնավորապես կրթական ռեսուրսների տեղեկատվական կենտրոնի տվյալների բազան (ERIC):¹

Քայլ 3 – Հետազոտության ռազմավարության պլանավորում: Հետազոտությունը կարող ենք իրականացնել մի քանի ձևով: Դա կարող է իրականացվել առաջադիմային և հետադարձային մոդելի կիրառմամբ կամ նմանատիպ դեպքի համեմատական ուսումնասիրություններով: Այս առումով կիրառելի են և՛ քանակական, և՛ որակական հետազոտությունները: Հետազոտության կիրառելիության և արժանահավատության համար անհրաժեշտ է կիրառել տվյալների եռանկյունավորման մոտեցումը, այս առումով հավաքագրելով երեք տեսակի տվյալներ՝ թեստերի արդյունքներ, դասավանդողի գնահատումներ և ուսանողների վարքագիծ: Եթե բոլոր տվյալները հանգում են նույն եզրակացության, ապա կարող եք վստահ լինել, որ հետազոտությունը արժանահավատ է:

Քայլ 4 – Տվյալների հավաքագրում: Այս փուլում անհրաժեշտ է հավաքել այնպիսի տվյալներ, որոնք կկարողանան նպաստել հետազոտական հարցի կամ խնդրի բացահայտմանը: Դրանք կարող են լինել ուսանողների գնահատականները, հարցումների արդյունքները, դասավանդողի կատարած նշումները, ուսանողների բանավոր կարծիքները և վարքագիծը:

Քայլ 5 – Տվյալների իմաստավորում և վերլուծություն: Այս առումով թիրախային է վերլուծել տվյալները գործնական արժեքի տեսակետից: Կարող ենք իրականացնել քանակական տվյալների վիճակագրական վերլուծություն՝ ներկայացնելով գնահատականների պատկերավոր աղյուսակ: Որակական տվյալներ կարող են նաև ներկայացվել՝ ցիտելով կամ նկարագրելով արդեն եղած փաստերը:

Քայլ 6 – Արդյունքների հիման վրա ռազմավարության ներդրում: Այս փուլում անհրաժեշտ է կիրառության մեջ դնել հետազոտության արդյունքները՝ փոխելով կամ բարելավելով դասավանդման ռազմավարությունները: Անհրաժեշտ է կիրառել այն ռազմավարությունը, որը կապահովի ավելի շատ ուսանողների ներգրավվածություն:

Քայլ 7 – Հետազոտության հանրյանացում: Այս փուլում խորհուրդ է տրվում քննարկել բացահայտումները և հետազոտության արդյունքները գործընկերների և տվյալ առարկան դասավանդողների շրջանակներում: Փորձը ցույց է տալիս, որ կարելի է պատրաստել նաև զեկույց և ներբեռնել դասարանային գործունեության հետազոտությամբ զբաղվող տվյալների բազա (ERIC):

Այսպիսով, մասնագիտական զարգացման համատեքստում կարևոր է դասավանդման հետազոտական մոտեցումը, որի շրջանակներում դասավանդողները դառնում են շարունակական կրթության կրողներ և հենց իրեն

¹ <http://ericir.syr.edu> [Մուտքագրված 20.03.2021]

հետազոտական հարցերով սովորում են՝ դառնալով առավել հետաքրքրված և ներգրավված: Այս մոտեցումը դասավանդման գիտական մեթոդ է, և դասավանդողը փորձում է բացահայտել՝ ինչպիսի մեխանիզմներ և մոտեցումներ են կիրառելի կամ ոչ կիրառելի դասավանդման գործընթացում:

Արդյունքներ

Այժմ փորձենք ներկայացնել «դասվանդման գործունեության հետազոտություն» մոտեցման կիրառելիությունը՝ ներկայացնելով «ԷՍՕԱՅԻ» անգլերենի միջազգային դպրոցի ուսուցիչներից մեկի հետազոտության օրինակը: Ուսուցիչը դասավանդում էր միջին տարիքային խմբում, որտեղ սովորողները որոշակի խնդիրներ էին ունենում բանավոր խոսքի զարգացման հետ: Տվյալ ուսուցիչը տևական ժամանակահավտած սկսեց աշխատել «դասարանային գործունեության հետազոտություն» մոտեցմամբ: Հետազոտության տվյալները հավաքագրվել են հարցազրույցներով, դասավանդողի նշումներով և աուդիո ձայնագրությամբ: Դասավանդող-հետազոտողը իրականացրել է տվյալների քանակական և որակական վերլուծություն: Որակական տվյալները վերլուծվել են համեմատական մեթոդով, որը կրել է շարունակական բնույթ: Քանակական տվյալները վերլուծվել է նկարագրական վիճակագրությամբ, այսինքն իրականացվել է նախաթեստավորում և հետթեստավորում, որի արդյունքում փորձել է որոշակիացնել սովորողների բանավոր խոսքի կատարողականությունը: Նախաթեստավորման հիմնական միավորը կազմել է 6-ից 4 միավոր (միավորները ձևակերպված է լեզուների իմացության համաեվրոպական համակագի մակարդակների հենքով): Հետթեստավորման ժամանակ, սակայն, այս միավորը բարելավվել է և հասել 5,32 միավորի: Որակական հետազոտությամբ դասավանդող-հետազոտողը կարողացել է բացահայտել, որ խաղային ուսուցումը բարելավում է ուսանողի բանավոր խոսքը և դասարանային իրավիճակը: Այսպիսով, մեր դասավանդող-հետազոտողի աշխատանքը ներկայացնենք հետևյալ աղյուսակներով.

Աղյուսակ 1

Կիրառելով վերոբերյալ քայերը և մոտեցումները, հանդիպումներ կազմակերպելով ավելի փորձառու մասնագետների հետ՝ տևական ժամանակ անց դասախոս-հետազոտողը ստացավ հետևյալ պատկերը.

Հետազոտության խնդիր	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ուսանողների բանավոր խոսքի կատարողականությունը ցածր է ✓ Դասարանային մթնոլորտը այնքան էլ ինտերակտիվ չէ
Ցուցիչներ	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ուսանողները խոսում են ընդհատումներով ✓ Դժվարանում են գտնել համապատասխան բառեր և ձևակերպել նախադասություններ ✓ Ուսանողները ավելի շատ խոսում են իրենց ընկերների հետ մայրենի լեզվով, քան անգլերենով

Մոնա Հակոբյան

Պատճառներ	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Դասավանդողի կիրառած նյութերը հետաքրքրական և ստեղծագործական չեն ✓ Սովորողները չեն տիրապետում քերականական կանոնների կիրառության մեխանիզմներին ✓ Առկա է սահմանափակ ժամանակ
-----------	---

Աղյուսակ 2

Հետազոտության խնդիր	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ուսանողների բանավոր խոսքի կադրողականությունը ցածր է ✓ Դասարանային մթնոլորտը այնքան էլ ինսպիրակտիվ չէ
Լուծում	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Բանավոր խոսքի դասավանդման ժամանակ խաղերի ներմուծում
Պլանավորում	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Դասավանդողը պատրաստում է նյութեր, դասավանդման պլան, դիդակտիկ միջոցներ, որոնք կապված են ուսուցանվող թեմայի հետ
Գործողություն	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Մշակում է խաղեր, որոնք դասի նյութի շրջանակում կիրառելի կլինեն ✓ Անցկացնում նախաթեստավորում
Դիտարկում	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Սովորողները ավելի ներգրավված են և առավել ուշադիր բանավոր խոսքի վարժանքներին ✓ Խաղային իրավիճակներում ուսանողները ավելի եռանդուն են և կիրառում են օտար լեզուն
Արտացոլում	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Սովորողների մեծամասնությունը հասկանում է հանձնարարությունը և կարողանում է պատասխանել հարցերին ✓ Բառապաշարը բարելավվում է, իսկ քերականական կանոնների կիրառությունն ավելի հեշտանում ✓ Անցկացվում է հետթեստավորում
Հանրայնացում	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Այս փուլում դասավանդողը հանրայնացնում է հետազոտության արդյունքերը և քննարկում գործընկերների, ղեկավարի և սովորողների հետ

Քննարկում

Մասնագիտական զարգացման կարևորման ճանապարհին «դասարանային գործունեության հետազոտություն» մոտեցումը դառանում է անխուսափելի, քանի որ դասավանդողի մասնագիտական կատարողականության բարելավումը նպաստում է սովորողների կատարողականության բարելավմանը: Այս մոտեցմամբ դասավանդումը գուցե ժամանակատար է, այնուամենայնիվ, դրա արդյունքները երկարատև են և կարող են բարձրացնել և՛ դասավանդողի, և՛ սովորողի ոգևորվածությունն ու կրթվելու շարժառիթը: «ԷՍՕԱՅԻ» անգլերենի միջազգային դպրոցի դասավանդողը հաջողությամբ կարողացել է իրականացնել իր առջև դրված խնդիրը և գործընկերային քննարկումների, մասնագիտական գրականության, իր իսկ դասի տվյալներ-

րի հավաքագրման միջոցով դարձել է ինտերակտիվ և պրոակտիվ դասավանդող: Նրա բացահայտած մեթոդների կիրառության արդյունքում դասերն իրականացվում են ոգևորիչ մթնոլորտում, սովորողները հնարավորինս ներգրավված են բանավոր խոսքի դասերին: Դրան նպաստել է անգլերենի ուսումնասիրության այլընտրանքային մեթոդների կիրառությունը, որը ներառում է «անգլերենի խաղերի միջոցով» մոտեցումը:

Այսպիսով, «դասարանային գործունեության հետազոտություն» մոտեցումը հենքայնորեն փորձել ենք ներդնել «ԷՍՕԱՅԻ» անգլերենի միջազգային դպրոցի ծրագրերում և միտված ենք զարգացնելու դրա ենթատարրերը՝ որպես մասնագետի կատարելագործման նախապայման:

Եզրակացություն

Ընթացի առնելով վերոգրյալ ուսումնասիրությունները և «ԷՍՕԱՅԻ» անգլերենի միջազգային դպրոցի դասավանդողի փորձառությունը՝ կարող ենք եզրակացնել, որ դասընթացի բարելավումն առաջին հերթին ենթադրում է դասարանային գործունեության հետազոտություն, որն իրականացվում է որոշակի քայլերով: Այս համատեքստում կարող են նաև նշել, որ նմանատիպ մոտեցմամբ դասավանդումը կարող է թվալ ժամանակատար, և շատ դեպքերում մասնագետները կարող են ըմբոստանալ: Բայց և այնպես, մասնագիտական զարգացման ծրագրերը և դասի որակի բարելավմանը միտված միջոցառումները պետք է խստագույնս հետևեն CAR–Classroom Action Research (դասարանային գործունեության հետազոտություն) մոտեցմանը: Իրականացնելով դասարանային գործունեության հետազոտություն՝ մասնագետները նախ և առաջ զարգացնում են իրեց դասավանդման հմտությունները, որոնք էլ իրենց հերթին ձևավորում է խնդիրների լուծման, ստեղծագործական մտածողության և նախաձեռնողականության կարողություններ:

Օգտագործված գրականության ցանկ

- Burns, A. (2010). *Doing Action Research in English Language Teaching: A Guide for*. New York: Rotledge.
- Burns, A. a. (2006). Conducting Action Research in Indonesia: *Indonesian Journal of English Language / Volume 2*, 21–35.
- Corey M, S. (1954). Action Research in Education . *The Journal of Educational Research*, pp. 375–380 (6 pages).
- Johnson, A. P. (2012). *A short guide to action research (4th ed.)*. New Jersey, NJ : Pearson Education.
- Lodico, M.G., Spaulding, D.T. and Voegtler, K.H. (2006). *Methods in Educational research: From Theory to Practice* . San Fransisco : Jossey-Bass.
- McNiff, J. (2002). *Action research: Principles and practice* . London: Routledge Publishing House.
- Schön, D. A. (1983). *The reflective practitioner: How professionals think in action*. New Yorl: NY: Basic Books .
- Ur, P. (1996). *A course in Language Teaching*. Cambridge : Cambridge University Press.

Сона Акопян

*Заведующая кафедрой прикладной лингвистики Европейского университета,
Основатель-директор Международной школы английского языка –SOIE,
Кандидат филологических наук
Эл. адрес: s.hakobyan@eua.am*

**ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ В КЛАССЕ –
ЭФФЕКТИВНЫЙ ИНСТРУМЕНТ НЕПРЕРЫВНОГО
ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ПОВЫШЕНИЯ КВАЛИФИКАЦИИ
ПРЕПОДАВАТЕЛЕЙ**

В статье обсуждаются некоторые вопросы, касающиеся учителей и эффективности уроков, которые имеют первостепенное значение для развития современных и профессиональных программ по педагогике и методике преподавания. В последнее время Classroom Action Research (CAR), так называемый подход в преподавании, в среде преподавателей стал объектом новых исследований в контексте повышения качества обучения. Этот подход представляется как перспектива профессионального развития, в соответствии с которым учителя критически анализируют свою деятельность и стремятся найти тенденции для ее улучшения. Этот подход распространен во всем мире, однако для армянской действительности он еще нов и не получил широкого применения.

Наша цель представить эффективность данного метода и необходимость его применения в контексте развития профессионализма преподавателей.

Согласно вышеизложенному, необходимость метода показана на примере опыта преподавателя Международной школы английского языка «ESOI».

Ключевые слова: преподаватель, исследователь, деятельность, эффективность, профессиональное развитие, непрерывное образование.

Sona Hakobyan

*Head of Chair of Applied Linguistics at European University, Yerevan, Armenia
CEO & Founder, SOIE- School of International English
Ph.D. in Philology
Email: s.hakobyan@eua.am*

**CLASSROOM ACTION RESEARCH: AN EFFECTIVE TOOL OF
CONTINUOUS PROFESSIONAL TEACHER DEVELOPMENT**

The article discusses some issues concerning teacher and lesson efficiency of

being paramount in amending programs on pedagogy and teaching methodologies. Lately, Classroom Action Research (CAR) has become an object of novel studies in the scope of improving class quality and efficiency. Actually, this approach is a professional development outlook in which teachers critically study their action data and seek to find improvement trends. The approach is spread early all over the world, however, for Armenian research context it is a comparatively new sphere. As a matter of fact, the article represents the effectiveness of the method and its applicability for the professional development of teachers. Accordingly, the need of implementing the discussing method has been highlighted on the sample of SOIE – School of International English.

Key words: Teacher, Researcher, action, efficiency, professional development, continuous education.

Հոդվածը խմբագրություն է ներկայացվել՝ 2021թ. մարտի 21-ին:

Հոդվածը հանձնվել է գրախոսման՝ 2021թ. մարտի 28-ին:

Հոդվածն ընդունվել է տպագրության՝ 2021թ. ապրիլի 15-ին: